

(อม.๓๐)

คำพิพากษา

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๗๓/๒๕๖๑

คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๖๖/๒๕๖๒

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๘ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายสันติ ชันธนิก ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีในการดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนพริก อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กับลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔, ๑๑๙ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

พิเคราะห์คำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำให้การของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว เห็นว่า คดีวินิจัยได้โดยไม่ต้องเรียกพยานมาไต่สวน ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนพริก อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๒ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๖ ผู้ถูกกล่าวหา ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ บัญชีเงินฝาก ๒ บัญชี เป็นเงิน ๑๐๗.๙๔ บาท เงินลงทุนในสหกรณ์การเกษตรพระนครศรีอยุธยา เป็นเงิน ๒๓,๗๐๐ บาท และไม่แสดงรายการทรัพย์สินของคู่สมรส ได้แก่ บัญชีเงินฝาก ๓ บัญชี เป็นเงิน ๒,๐๔๖.๗๙ บาท สลากออมสินพิเศษ เป็นเงิน ๑๖๒,๐๐๐ บาท และรถจักรยานยนต์ ๑ คัน และยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๘ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ บัญชีเงินฝาก ๒ บัญชี เป็นเงินจำนวน ๓๖.๓๖ บาท และไม่แสดงรายการทรัพย์สินของคู่สมรส ได้แก่ บัญชีเงินฝาก ๔ บัญชี เป็นเงิน ๑๔๓,๑๓๗.๔๗ บาท สลากออมสินพิเศษ เป็นเงิน ๑๕๒,๐๐๐ บาท และรถจักรยานยนต์ ๑ คัน ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลของการไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงทำนองว่า สำหรับบัญชีเงินฝากสหกรณ์การเกษตรพระนครศรีอยุธยา ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจว่าสหกรณ์ได้ออกหนังสือรับรองโดยระบุเงินฝาก หุ่น ทรัพย์สิน และหนี้สินทั้งหมด ที่มีเพื่อนำมายื่นแก่ผู้ร้องแล้ว และเข้าใจว่าบัญชีเงินฝากธนาคารออมสินบัญชีถูกปิดไปแล้ว ส่วนบัญชีเงินฝากและสลากออมสินพิเศษของคู่สมรสนั้น ผู้ถูกกล่าวหาแยกกันอยู่กับคู่สมรสตั้งแต่ต้นปี ๒๕๕๔ จึงไม่ได้สอบถามว่าคู่สมรสมีทรัพย์สินหรือหนี้สินใดบ้าง และคู่สมรสมอบเพียงบัญชีเงินฝากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และธนาคารออมสินมาให้เท่านั้น ส่วนรถจักรยานยนต์สภาพเก่าชำรุดทรุดโทรมไม่ได้ใช้งานแล้วจึงเข้าใจว่าไม่ต้องแจ้ง ผู้ร้องมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีในการดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนพริก อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องเป็นคดีนี้

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนพริกหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๑๑๙ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด แม้ขณะผู้ร้องยื่นคำร้องคดีนี้ปรากฏว่ามีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลให้ใช้บังคับแล้ว เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ภายหลังการกระทำความผิดยังคงบัญญัติให้การกระทำตามคำร้องเป็นความผิดอยู่ โดยมีบทกำหนดโทษทางอาญาตามมาตรา ๑๖๗ ระวังโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองในมาตรา ๘๑ โดยบัญญัติว่า “... ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปี ด้วยหรือไม่ก็ได้” และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทกำหนดโทษทางอาญาตามมาตรา ๑๑๙ ระวังโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และกำหนดมาตรการบังคับทางการเมืองในมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง โดยบัญญัติว่า “... ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย ...” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวันที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ระยะเวลาห้าปีตามวรรคหนึ่งให้นับแต่วันที่ผู้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าว” ดังนี้ โทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงไม่แตกต่างกันและต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำผิดบังคับแก่คดีนี้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ สำหรับมาตรการบังคับทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ประกอบมาตรา ๑๑๔ วรรคสาม มีไขมาตรการบังคับทางการเมืองตามกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด จึงต้องใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๔ บังคับแก่คดีนี้ เพราะหากบังคับใช้ตามกฎหมายใหม่ย่อมเป็นการขัดต่อหลักนิติธรรม เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหา ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนพริก และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หมายความว่า ... (๗) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” และผู้ร้องออกประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๔ (๗) (ข) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป แม้อต่อมาผู้ร้องออกประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมประกาศฉบับเดิม แต่ประกาศฉบับใหม่ยังคงกำหนดให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ถูกกล่าวหาจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง วันพ้นจากตำแหน่ง และวันที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งโดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหา ได้แก่ บัญชีเงินฝาก เงินลงทุนในสหกรณ์การเกษตรพระนครศรีอยุธยา และไม่แสดงรายการทรัพย์สินของคู่สมรส

ได้แก่ บัญชีเงินฝาก สลากออมสินพิเศษและยานพาหนะ พฤติการณ์ดังกล่าวมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่เจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ซึ่งการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นหน้าที่สำคัญของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ต้องปฏิบัติ อันเป็นมาตรการในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อให้เกิดการตรวจสอบผู้ใช้อำนาจรัฐ จึงฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนพริก มีผลห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง นอกจากนี้การกระทำของผู้ถูกกล่าวหา ยังเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีพ้นจากตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนพริก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ด้วย

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายมีว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ไม่ได้กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จึงเป็นกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้กระทำการนั้น ย่อมพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคสอง และเมื่อการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิดแล้ว จึงไม่อาจใช้มาตรการบังคับทางการเมืองกับผู้ถูกกล่าวหากรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีในการดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนพริกได้

พิพากษาว่า นายสันติ ชันธนิก ผู้ถูกกล่าวหาจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจาก

ตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนพริก อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใด ในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง ก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ จำคุก ๒ เดือน และปรับ ๘,๐๐๐ บาท ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหาเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ข้อหาและคำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก.

นางอโนชา ชีวิตโสภณ

นางพนมวรรณ ทองวิฑูโกมาลย์

นายอำพันธ์ สมบัติสถาพรกุล

นายสาคร ตั้งวรรณวิบูลย์

นายสบโชค สุขารมณ

นางสาวเสาวลักษณ์ จิระรัตนานนท์

นายพรเทพ อัมพรกลิ่นแก้ว

นายสมยศ เข้มทอง

นายวิวรรต นิมละมัย